Motorblokk-felújítás az AFIT-nál

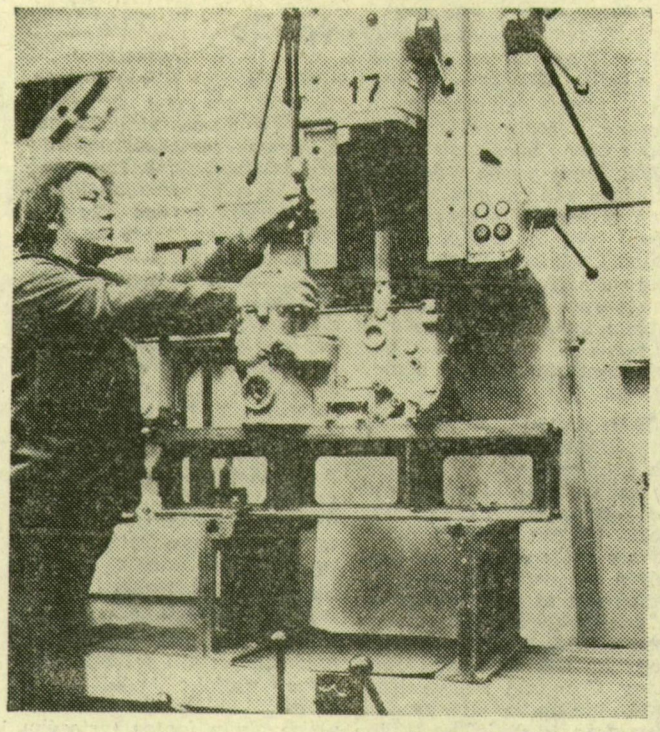

Nagy László felvétele

Az AFIT szegedi, Vásárhelyi Pál utcai központi üzemegységében főként közületeknek végeznek javításokat. Kapacitásuk egy részével viszont a lakosság igényeit elégítik ki. Hengerfelújítási munkát például rajtuk kívül alig végeznek a megyében. Képünkön: egy Lada motorblokkját újítják fel

Megbeszélés a Feszty-körképről

Az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékparkba kerülő Feszty-körkép utórestaurálásával és az elhelyezés technikai kérdéseivel kapcsolatos megbeszélésekre három napot Szegeden töltött *Irina Nikolajeva* művészettörténész, a moszkvai Borogyinói csata körkép múzeumának osztályvezetője. A szovjet múzeumi szakértő a Móra Ferenc Múzeum munkatársaival és a Feszty-körkép restaurátoraival folytatott megbeszélések során szaktanácsokat adott a körképnek otthont adó ópusztaszeri épülettel és az elhelyezéssel összefüggésben.

Hétfőtől Szegeden tartózkodva megismerkedhetett a megye múzeumi életével és találkozott megyénk kulturális életének vezetőivel. A megyei pártbizottság székházát felkereső szovjet művészettörténészt tegnap, szerdán fogadta *dr. Koncz János*, a megyei pártbizottság titkára, Irina Nikolajeva — *dr. Trogmayer Ottó* megyei múzeumigazgató társaságában — látogatást tett a megye múzeumaiban és az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékparkban, majd ezt követően ma, csütörtökön reggel elutazott megyénkből.

Átválthatóság

Mindjárt elöljáróban leszögezem: nem a forint konvertibilitásról akarok beszélni. Már csak ezért sem, mert a történeteket sem illik a sztori végével kezdeni. Kezdem tehát az elején: a munkával! Egészen pontosan képességeink konvertibilissá, átválthatóvá tételének lehetőségeivel, szükségességével. S mindjárt egy meghökkentőnek tűnő megállapítással, az ipari társadalomban az emberi képesség konvertálhatósága a fejlődéssel párhuzamosan beszűkült.

Gondoljuk csak végig: a földműveléssel foglalkozó embert a megélhetésért vívott örök harca rákényszerítette a maga szakterületének átfogó ismeretére. Szántott, vetett, aratott, s a maga kárán megtanulta a vetésforgók rendjét, a biológiai kártevők elleni védekezés módszereit, s szelektálással a növénynemesítés nagy feladatsorába is belelkóstolt. Kényszerűségből „konyított" a bognár-, a kovácsszakmákhoz, s az állattenyésztésben sem maradhatott járatlan.

Ha élni akart.

Ha emellett jól is akart élni, akkor az átlagosnál nagyobb erőfeszítéssel bővítette sokoldalúságát, konvertálhatóságát.

Ugyanez az ember két-három évtizeddel ezelőtt bekerült az ipari üzembe, s odaállt fémforgácsot hordani az esztergályosoktól. És hordta, hordta a fémforgácsot mindaddig, amíg el nem érkezett a nyugdíjkorhatár. Szerencsésebb esetben — élve az átképzési lehetőséggel — kitanulta az esztergályosszakmát — teljesen mindegy, hogy géplakatos-, marós-, gépszerelőszakmát írunk-e az esztergályos helyébe —, s odaállt a gép mellé, hogy heteken, hónapokon, esetleg éveken át fúróperselyt, szakítócsapot, tengelycsonkot vagy körgyűrűt esztergáljon.

Természetesen volt és van néhány esztergályos, akire bonyolultabb feladatok várnak, akik egyedi darabokat készítenek a szerszámüzemnek, a tmk-nak, vagy éppen jó kézügyességet kívánó feladatként sakkfigurákat önmaguknak, vagy a főnököknek. Az optimális sorozatnagyságra törekvő gyártóiparban azonban a többség nagy sorozatú munkadarabokat esztergál. És semmi mást! S ha valaki valaha még kis műhelyben sajátította el a szakma titkait, s egykoron még az esztergakést is maga kovácsolta, forrasztotta és köszörülte, a termelékenység fokozásának igénye ettől az ismeretanyagtól, illetve ennek gyakorlási lehetőségétől is megfosztja.

És mindennek a fonákjára akkor döbbenünk rá, amikor az élet — rendelések hiánya, más szakmai összetételű munkásgárdát követelő feladatok jelentkezése — rákényszerített bennünket a változtatásra. Másképpen, amikor kiderül, hogy átváltható, konvertálható képességű munkásgárdával maradhatunk csak versenyben.

Mindez természetesen nem mostani felfedezés. Jó néhány éve már, hogy a népgazdaság minden ágában ösztönözzük a két- és többszakmásítást, hogy megfogalmazódott az igény: olyan esztergályosra van szükségünk, aki, ha kell, marós feladatokat is elvégez, s nem kisebb hatásfokkal, mint az esztergályozást. És olyan lakatosra van szükségünk, aki, ha kell, nagy hatékonysággal és jól hegeszt, vagy odaáll a végszerelde egy-egy ütemhelyére. Össztársadalmi érdekből csakúgy, mint csoport- és egyéni érdekből minél többünknek el kell sajátítania a második, s ha lehet, a harmadik szakma ismeretét is, s ezáltal tenni konvertálhatóvá képességeinket. És eszközeinket is. Mert sok esetben hiába a több szakmához értő munkásközösség, ha gépeik, szerszámaik jószerével csak egyetlen feladat teljesítésére alkalmasak. Egyik gazdaságpolitikai lapunkban olvastam, hogy egy műszer szerelvényfalán egyetlen furat áthelyezésének igényét több hónapon át nem tudta vállalni a gyártó cég, mondván, hogy célgépei nem teszik lehetővé az átállást. Nevetségesen bosszantó helyzet, hiszen a külső szemlélő joggal hihetné, hogy a technika jelenlegi fejlettsége mellett csak néhány mozdulat a beállító lakatos részéről, s az agregát, ez a sokkezű masina oda fúrja a lyukat, ahova akarjuk. Szerencsére így is történt. Mert a gépbeállító lakatos jól ismerte a gondjaira bízott gép lehetőségeit, konvertálhatóságát. Jobban, mint a gyártmány- és gyártásfejlesztők.

A példákat lehetne sorolni tovább, hogy mennyire fontos az emberi sokoldalúság és az eszközök többcélúságának ismerete, az élő és holt munkának a konvertálhatósága. S egyre fontosabb lesz, legalább is a termelőmunka legtöbb területén. Ahhoz nélkülözhetetlen, hogy rugalmasan igazodhassunk a hazai és külföldi piac igényeihez. Mert bármennyire is szeretnénk, hogy a világ a szocialista tervgazdálkodás hosszú távra beállítható feladatsorai szerint éljen, rendeléseit eszerint adja fel, a valóság az, hogy nekünk kell megrendeléseket keresnünk, s ezekhez igazítani lépéseinket.

Példák igazolják — persze korántsem tömegével —, hogy tudunk igazodni már a gyorsan változó igényekhez. Például fel tudunk építeni egy iskolát Irakban öt hónap alatt, egy konzervgyárat Spanyolországban fél év alatt, s tudtunk fél éven belül olyan autóbuszokat szállítani Törökországnak, amilyet rendeltek, noha nem olyan buszok gyártására készültünk fel éppen akkor. Mert volt konvertálható vezetői képesség, konvertálható szakmunkásgárda.

K. A.

Gyorsaság, gazdaságosság

Példa az újítások fontosságáról, a Szegedi FÉMTEX-ben

A műszaki fejlődés szükségességéről, a gyártás- és gyártmányfejlesztés fontosságáról sokat beszélünk, vitázunk a mindennapi munkában. Az azonban soha sem volt vitatott, hogy az újítások a műszaki előrehaladás erőforrásai a termelésben, a termelékenység gazdagításában. Ez még akkor is igaz, ha az újítások anyagi elismerésének eddigi pénzügyi forrásai nem ösztönözték kellően az újítási tevékenységet. Nem kétséges, hogy az újítások száma és eredménye ügyében a szükségesnél jóval lassabban haladtunk, és az eddig elért eredmények messze nincsenek arányban a lehetőségekkel. Bizonyos, hogy a magasabb fokozatra kapcsolás egyik lehetőségét adja az újítások díjazásának 1982-től megváltozó új szabálya.

*

Az újítási díjak anyagi elismerése fékező hatása ellenére is vannak szövetkezetek, amelyeknek gazdasági munkájában megfelelő helyet kapott az újításokkal való foglalkozás. Ezek közé tartozik a Szegedi FÉMTEX Szövetkezet is.

— *Mit jelentenek az újítások a FÉMTEX életében?*

A kérdésre *Cselovszki János*, a szövetkezet elnöke válaszolt:

— Nálunk az újításnak nagy a jelentősége. A hatékonyság növelésének jelentős forrása, és ennek útja javítja bérfejlesztési lehetőségeinket. Az újítások elősegítik termékeink versenyképességét, több új terméket is gyártunk, újítási javaslatok alapján. Szövetkezetünk termelésében meghatározó részt képvisel a fémtömegcikkek gyártása. Ez sok apró folyamatból áll. Újítóink nyitott szemmel járnak, egy-egy munkafázis összefogása, szerszámok módosítása számottevő munkaidő-megtakarítást jelentett. Egy javaslat megvalósítása például egy dolgozó korábbi anyagmentes termelési értékét tízszeresére emelte. Újítás alapján gyártjuk az elektronikus gyújtásmegszakítót. Ezek gépkocsiba beépítésével 7,5 százalék üzemanyag-megtakarítás érhető el, egyenletesebbé válik a motor járása, intenzívebben gyorsul, biztonságos gyújtással kíméli a gyújtógyertyát, az akkumulátort. A gépkocsik, amelyekbe ezeket beépítik, nem szennyezik a környezetet, mert a kipufogógázok szénmonoxid-tartalma az előírás szerinti érték alatt marad.

*

— *Mennyi a javaslatok elbírálási ideje?*

— Ez a javaslatok tartalmától is függ, jól felfogott érdekünk azt diktálja, hogy a jó javaslatokat minél előbb bevezessük. Ezért rendszerint rövid idő alatt — egy-két héten belül — a javaslatok többségét elbíráljuk. Az idén 16 javaslatot nyújtottak be. Elbírálás után 14-et fogadtunk el. Furcsán hangzik, de az újítások elbírálására is adtak be javaslatot. Egy külső újító az újítási javaslatok szakvéleményezésére, minősítésére, elbírálására dolgozott ki értékelési módszert.

— *Kik újítanak legtöbbet?*

— Az Ifjúsági brigád. Az idén hat újítást adtak be. Gazdaságilag az ő újításaik a legjelentősebbek.

Szabó Béla brigádvezetőt és *Zalka János* művezetőt kérdezem:

— *Érdemes-e újítani a FÉMTEX-ben?*

— Igen, érdemes. S egyre érdemesebb! Az újítás előnyt jelent a szövetkezetnek, a tagságnak, az újítóknak. Nálunk a vezetés elismeri, ösztönzi a dolgozókat az új megoldások keresésére, alkalmasságára. Az újítók anyagi megbecsülése is rendezett. Mindenki belátja, a termelékenyebb módszerek bevezetése hasznot hoz mindannyiunk számára. Gyors és korrekt az újítások elbírálása. Változott az újítók szemlélete a brigádban. Korábban mindenki egyedül szerette volna elképzelését, újítását megvalósítani. Ám, rájöttek, biztosabb a siker, ha kollektíven, a közösség erejével oldjuk meg a feladatot. A brigádtagok összefogásával sok esetben még gazdagodik az eredeti javaslat, s jobb lesz a megoldás. Brigádunk 11 fős, tíz évvel ezelőtt alakult. Háromszoros „Szövetkezet Kiváló Brigádja" kitüntetést nyertük el. A brigádtagok átlagéletkora 30 év. Minden tagunk szakmunkás, közülük négyen technikusi képesítést szereztek. Két újításunkra vagyunk a legbüszkébbek — állapította meg a brigádvezető. — Az egyik újítás megoldotta az excenterprés adagolójának szinkronját, a gép működési ütemével. Ezzel a gép ütemkimaradása 6-ról 2-re csökkent. A korábbi műszakonkénti 8 ezer darabos termelés 18 ezerre növekedett. Ezt a munkánkat a Gépipari Technológiai Intézet is elismerte. A másik újításunk egy szűrőbetét alkalmazásával folyamatossá tette a zseblámpák festését, ez napi 400-zal többlettermelést és évi 140 ezer forint megtakarítást eredményezett. Jelenleg is több elképzelésünk van. Most a zseblámpa gyártásához szükséges szerszámok felújítását végezzük. A gyártás egyszerűbbé tételére megvannak az elgondolásaink, néhány zseblámpaalkatrészt műanyaggal is helyettesíteni tudunk. Ez mindenképpen *csökkenti* a termék önköltségét.

A jó munka bizonyára *sikert* jelent az újítási javaslatok megvalósításában.

Tóth László,
a szegedi ipari szövetkezetek pártbizottságának titkára

Ülést tartott a KISZ Központi Bizottsága

Szerdán ülést tartott a KISZ Központi Bizottsága. A testület meghallgatta *Fejti György*nek, a KISZ KB első titkárának tájékoztatóját az MSZMP KB legújabb üléséről, majd *Nagy Sándor*nak, a KB titkárának előterjesztésében megtárgyalta az 1981-es mozgalmi év zárásával, valamint az 1982-es mozgalmi év indításával és tervezésével összefüggő feladatokat. Ezek sorában a testület megvitatta és elfogadta a dolgozó fiatalok, valamint a fegyveres erőknél és testületeknél működő KISZ-szervezetek számára az 1982-es évre készült központi akcióprogramokat. (Az akcióprogramokat a Magyar Ifjúság 1982. évi második száma hozza nyilvánosságra.)

Ezt követően a testület megvitatta a KISZ KB mellett működő rétegtanácsok funkciójára, feladat- és hatáskörére, valamint működésre vonatkozó javaslatot, amelynek előterjesztője *Nyitrai István*, a KB titkára volt. A döntés a korábbiaknál nagyobb hatáskört biztosít a rétegtanácsok számára, mindenekelőtt az egyes ifjúsági rétegek társadalmi-gazdasági helyzetének elemzésében, az ifjúsági szövetség programjának kimunkálását és megvalósítását érintő javaslataik, kezdeményezéseik érvényesítésében, az egyes ifjúsági rétegeknek az illetékes állami szervek előtti képviseletében.

Végül Központi Bizottság állást foglalt a KISZ-szervek és -szervezetek, a különböző ifjúsági kollektívák békemozgalmi kezdeményezéseiről. A testület üdvözli azokat a helyi kezdeményezéseket, amelyek — a nemzetközi helyzet feszültebbé válására, a békét fenyegető veszélyek megnövekedésére reagálva — elítélik a reakciós imperialista köröknek a békét fenyegető, a fegyverkezési hajszát szító politikáját, támogatja a magyar kormánynak a béke megóvása érdekében kifejtett erőfeszítéseit, hitet tesznek a Szovjetunió és a szocialista közösség országainak békepolitikája mellett: hangsúlyozzák minden békeszerető erő összefogásának, közös cselekvésének szükségességét. A helyi kezdeményezésekre építve a KISZ Központi Bizottsága úgy határozott, hogy december 12-én Budapesten központi ifjúsági békenagygyűlést szervez és felkéri az Országos Béketanácsot a rendezvény támogatására.

A Központi Bizottság aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy az Egyesült Államok kormánya erősödő politikai kampányt folytat a Kubai Köztársaság ellen, nem mond le a szigetországgal szembeni agresszív törekvéseiről. A testület hangsúlyozta, hogy a kubai nép és ifjúság a szocialista forradalom vívmányainak védelméért, az imperializmus ellen folytatott küzdelmében a jövőben is számíthat a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség, az egész magyar ifjúság szolidaritására. A napirendi pontok vitájában *Bánfalvy Attila, Horváth Attila, dr. Husti István, Lippai Piroska, dr. Nagy László, Rákóczi András, Rákos János* és *Szandtner Iván* vett részt.

Őszi kalászosok nagyobb területen

Kedvező fogadtatásra talált a gabonafelárról hozott rendelet. A viszonylag kedvezőtlen körülmények között gazdálkodó — roszszabb talajokkal, terepviszonyokkal stb. rendelkező — üzemek, amelyek kisebb termésátlagaik és aránytalanul magas ráfordításaik miatt korábban húzódoztak a termesztéstől, a többletbevételre számítva sokfelé bővítették a termőterületet. Az üzemek egy része elállt eredeti szándékától: az idei őszön mégis vetett búzát vagy őszi árpát. Természetesen vannak továbbra is olyan gazdaságok, amelyeknek ugyan járna az ösztönző felár, mégsem élnek vele, továbbra is a kukoricát részesítik előnyben. Mindent egybevetve: a mezőgazdasági üzemek a tervezettnél nagyobb területre vetettek ősszel kalászos gabonát, elősegítve ezzel a VI. ötéves tervidőszak egyik kiemelt feladatának, a gabonaprogramnak a teljesítését.

Hazánk egyik fontos gabonatermő táján, Csongrádban, mintegy másfél ezer hektárra vetettek terven felül búzát, mindenekelőtt a Makó környéki gazdaságok.